

НЕБЕЗПЕКА ВІДХОДІВ ДЛЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Рашевська Вікторія Андріївна
м. Полтава*

Бурхливий науково-технічний прогрес, особливо в ХХІ сторіччі, сприяв не тільки підвищенню виробництва, росту матеріального добробуту та інтелектуального потенціалу суспільстві, але й значно підвищив можливість аварій великих технічних систем. Разом з тим економічні, духовні, релігійні, етнічні та інші суперечки спричинили в цей період значну кількість війн та збройних конфліктів.

Науково-технічний прогрес, забезпечуючи задоволення постійно зростаючих матеріальних та духовних потреб суспільства, разом з тим породжує нові проблеми, пов'язані з появою потужніших та не безпечніших джерел техногенного ризику. Так, відкриття радіоактивності, поряд із багатьма позитивними моментами, додало до звичайних видів небезпеки (пожеж та вибухів) ще й радіаційну небезпеку. Розвиток хімії та генної інженерії викликав появу проблем токсичної небезпеки. У металургії внаслідок використання газу та водню виникла небезпека вибухів. У нафтопереробці за рахунок розширення асортименту кінцевої продукції збільшилась вірогідність токсичних уражень людини.

Серед основних факторів, що впливають на збільшення масштабів наслідків надзвичайних ситуацій, слід відзначити рівень технічного стану підприємств, концентрацію виробництва та населення у великих промислових містах, прорахунки та недоліки в розміщенні виробництва, організацію потенційно небезпечної діяльності в зонах можливих катастроф природного характеру. Так, збільшення частки морально та фізично застарілих технологій та обладнання, відсутність процесу оновлення виробництва значно збільшують технологічний та екологічний ризик.

З кожним роком питання вирішення проблеми знищення побутового сміття стає все більш актуальним. В Україні щорічно утворюється близько 50 мільйонів кубометрів твердих побутових відходів, 97% з яких викидаються, вивозиться сміттєзвалища і полігони для захоронення.

Світовий досвід свідчить, що безпечних сміттєспалювальних технологій не існує. Ніякі санітарно-захисні зони не зможуть захистити людей від масштабних токсичних викидів. Такий спосіб поводження з відходами завдає шкоди навколишньому середовищу і є економічно витратним. Весь світ прагне зменшувати кількість відходів, які постійно утворюються, якомога повніше переробляти їх і вже на стадії розробки нових товарів знати шляхи їх утилізації. До того ж, ні в одній соціально й економічно розвиненій країні не ведеться спалювання «непідготовлених» відходів.

Восени прийнято спалювати опале листя, навесні – торішню траву. Проблема полягає в тому, що з листям, як правило, горить і безліч різноманітного сміття, що суттєво посилює забруднення атмосфери хімічними речовинами з токсичним (небезпечним) впливом.

Спалювання пластикового сміття принесе більшої шкоди, ніж навіть просто залишений, викинутий чи розплавлений пластик у певних умовах. Відмовитись від використання такої таки неможливо. Люди використовують одноразовий посуд всюди. При цьому ніхто не задумується про шкоду, яку він несе. Діоксин через повітря всмоктується в землю, продукти та добре розчиняється в жирах. І знову потрапляє в організм людини. Отже, пластикову тару, квіти, вінки необхідно вивозити на сміттєзвалища і ні в якому разі не спалювати.

Ще одним джерелом ризику є старі дерев'яні споруди. Раніше для захисту від гниття деревини широко використовували консервант пентахлорфенол: при низькотемпературному горінні – джерело діоксину. Крім того, уламки споруд можуть бути забарвлені масляною фарбою, що містить свинець, причому, чим старіше фарбування, тим більше в ній свиню. При горінні таких фарб з'єднання свинцю потрапляють у повітря та проникають в організм через легені.

Хотілося б розглянути більш конкретні види відходів, які вже стали звичними для

нашого побуту – це батарейки та акумулятори, що відслужили свій термін експлуатації та вийшли з ладу. Далеко не всі знають, що ці джерела живлення не можна викидати до смітєвих баків, бо вони містять важкі метали: свинець, нікель, кадмій та навіть ртуть. І найгірше те, що батарейки та акумулятори потрапляють до смітєвих контейнерів та урн, які розташовані у безпосередній близькості до житлових будинків, шкіл, дитячих садків та інших місць масового перебування людей.

Цю небезпеку ми створюємо самі. Зараз кількість електронних приладів у нашому побуті постійно зростає, мабуть, чи не у геометричній прогресії, вони стають все доступнішими та масовими у використанні. Кількість батареек і акумуляторів у кожному помешканні обчислюється десятками, і все це згодом потрапляє до смітників. Потрапивши в землю, батарейка здатна забруднити 400 літрів води або 20 квадратних метрів ґрунту.

В Україні успішно працює завод, який займається переробкою батареек. Хоча й має деякі труднощі з забезпеченням сировиною. Батарееки приймаються безоплатно та відправляються на завод на переробку. Рахунок за пересилку сплачує завод.

Якщо мову вести про відходи взагалі, то це є будь-які речовини, матеріали, предмети, що утворюються у процесі людської та не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення, яких їхній власник позбувається шляхом утилізації чи видалення.

Відходи негативно впливають на довкілля і порушують складні зв'язки між компонентами біосфери, що формувалися протягом тривалого часу, порушують кругообіг речовин та обмін енергією, руйнуючи тим самим природні екосистеми.

Людина, її життя та здоров'я визначаються найвищою соціальною цінністю. Особливо актуально та гостро звучить ця Конституційна норма в освітньому просторі. Безпека життєдіяльності завжди була і залишається найголовнішою складовою у навчально-виховному процесі. Так, міжнародні документи з освіти наголошують на аксіологічних аспектах освіти, відводячи знанням підпорядковану роль. На навчальні заклади покладено відповідність за здійснення цілеспрямованого виховання у дітей ціннісного ставлення до власного здоров'я, формування вміння оцінювати та адекватно реагувати на ризики для життя та здоров'я свого і оточуючих. Робота з дітьми як з незахищеною верствою населення потребує від кожного керівника та педагога навчального закладу ґрунтових знань з безпеки життєдіяльності. Успішне формування здоров'язбережувальних компетенцій усіх учасників освітнього процесу залежить від планомірної систематичної освітньо-виховної роботи всього освітнього простору міста.

Перелік використаної літератури:

1. Березуцький В. В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / Березуцький В. В., Васюковець Л. А., Вершиніна Н. П. – Х.: Факт, 2005. – 348 с
2. Треніна А. С. Загрози, які несе спалювання сміття / Треніна А. С. – К. Всеукраїнський науково-популярний журнал «Безпека життєдіяльності» – Екологічна безпека.
3. Яремко З. М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. / Яремко З. М. – Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005. – 301 с.

ПРОФЕСІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ВЧИТЕЛЯ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКА

*Ткач Валентина Олександрівна
м. Полтава*

***Анотація.** У статті розкрито аналіз питання профілактики професійних захворювання вчителя та методи їх профілактики. Проаналізовано сутність понять «здоров'я», «професійні захворювання». Подано короткі теоретичні відомості про види професійних захворювань вчителя та рекомендації щодо їх профілактики.*

***Ключові слова:** здоров'я, професійні захворювання, профілактика професійних захворювань.*

***Постановка проблеми.** У житті кожної сучасної людини її здоров'я є найбільшою цінністю. За енциклопедичним словником, здоров'я – це стан функціонування організму людини як живої системи, що характеризується повною рівновагою із зовнішнім середовищем і відсутністю виявлених хворобливих змін. Саме здорова людина може мати повноцінне життя та реалізувати себе як особистість в різних сферах діяльності. Основною сферою діяльності кожної людини є її трудова діяльність. Не зважаючи на те, яку саме професію обере кожна*